

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Το παράρτημα που ακολουθεί δεν αποτελεί μέρος της ανάλυσης και των προτάσεων της ECRl αναφορικά με την κατάσταση στην Κύπρο

Η ECRl, σύμφωνα με την διαδικασία παρακολούθησης των χωρών, συμμετείχε σε έναν εμπιστευτικό διάλογο με τις αρχές της Κύπρου κατά την σύνταξη του πρώτου προσχεδίου της έκθεσης. Ένας αριθμός σχολίων των αρχών ελήφθησαν υπόψη και ενσωματώθηκαν στην τελική έκδοση της έκθεσης (η οποία λαμβάνει υπόψη μόνο εξελίξεις μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 2015, ημερομηνία εξέτασης του πρώτου προσχεδίου).

Οι αρχές ζήτησαν επίσης να αναπαραχθεί η παρακάτω άποψη ως παράρτημα της έκθεσης.

ΣΧΟΛΙΑ /ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

(1) Στο Μέρος με τίτλο «Νομοθεσία κατά του Ρατσισμού και των Φυλετικών Διακρίσεων» δεν υπάρχει καμιά αναφορά στο Σύνταγμα της Κύπρου (υπάρχει μόνο μια γενική αναφορά στη σελίδα 26, παράγραφος 108). Σύμφωνα με το **Άρθρο 28, παράγραφος 2 του Συντάγματος της Κύπρου**: «Έκαστος απολαύει πάντων των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προβλεπομένων υπό του Συντάγματος άνευ ουδεμιάς δυσμενούς διακρίσεως αμέσου ή εμμέσου εις βάρος οιουδήποτε ατόμου ένεκα της κοινότητας, της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, της γλώσσας, του φύλου, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, της γεννήσεως, του πλούτου, της κοινωνικής τάξεως αυτού ή ένεκα οιουδήποτε άλλου λόγου, εκτός εάν διά ρητής διατάξεως του Συντάγματος ορίζεται το αντίθετον».

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι οι λόγοι των διακρίσεων που καλύπτονται από το Σύνταγμα της Κύπρου είναι πολύ ευρείς.

Επίσης, η διάταξη του άρθρου 28, παράγραφος 2 του Συντάγματος αποτελεί την απάντηση στην αναφορά που υπάρχει στην σελίδα 10, παράγραφο 10 της Έκθεσης ως προς τους λόγους (διακρίσεων) που λείπουν από το αστικό και το διοικητικό δίκαιο.

Πρόσθετα από τη θέσπιση πρωτογενούς νομοθεσίας κατά των διακρίσεων, καθιερώθηκε με νομολογία το 2001 (με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Κύπρου στην Υπόθεση Γιάλλουρου εναντίον Ευγένιου Νικολάου) ότι η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί αγώγιμο δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων ενάντια σ' εκείνους που διαπράττουν την παράβαση, για την ανάκτηση από αυτούς, μεταξύ άλλων, δίκαιης και εύλογης αποζημίωσης για χρηματικές και μη χρηματικές ζημιές που υπέστη ως αποτέλεσμα (το βλαβέν πρόσωπο). Το αποτέλεσμα είναι, ότι ένα πρόσωπο το οποίο, για λόγους, μεταξύ άλλων, της φυλής, της κοινότητας, του χρώματος, της θρησκείας, της γλώσσας, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, ή της εθνικής καταγωγής, υφίσταται διακρίσεις, είτε άμεσα είτε έμμεσα, στην απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα της Κύπρου, (στο Μέρος II των διατάξεών του που αναπαράγουν σε μεγάλο βαθμό εκείνες της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) μπορεί να μηνύσει το κράτος ή ιδιώτες διεκδικώντας αποζημιώσεις και/ή άλλες κατάλληλες θεραπείες, για την παραβίαση του συνταγματικού του δικαιώματος (βάσει του Άρθρου 28) να απολαμβάνει τα πιο πάνω δικαιώματα και ελευθερίες χωρίς μια τέτοια διάκριση.

(2) «Ηθική αυτοργία ή συνδρομή/παροχή βοήθειας σε άλλον με σκοπό την πραγματοποίηση διάκρισης» (σελίδα 11-παράγραφος 13): Όλα τα αδικήματα που περιλαμβάνονται σε κάθε νόμο δεν πρέπει να διαβάζονται μεμονωμένα, αλλά συμπληρώνονται από το Άρθρο 20 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154. Το Άρθρο 20 του Ποινικού Κώδικα τιτλοφορείται «Συμμετοχή σε αδικήματα» και αναφέρεται στους κύριους παραβάτες σε όλα τα εγκλήματα, δηλαδή, προσδιορίζει τους διάφορους τρόπους συμμετοχής στη διάπραξη ενός αδικήματος. Το Άρθρο 20 αναφέρει: «Όταν διαπράττεται ποινικό αδίκημα, καθένας από τους ακόλουθους θεωρείται ότι συμμετέσχε στη διάπραξη και θεωρείται ότι είναι ένοχος για αυτό και δύναται να διωχτεί ως αυτοουργός σύμφωνα με τα ακόλουθα:

(α) εκείνος που διενεργεί πράγματι την πράξη ή παράλειψη, η οποία συνιστά το ποινικό αδίκημα·

(β) εκείνος που διαπράττει ή παραλείπει να διαπράξει κάτι με σκοπό να καταστήσει δυνατή τη διάπραξη ποινικού αδικήματος από άλλο ή να παρέχει βοήθεια για τη διάπραξη τέτοιου αδικήματος από άλλον·

(γ) εκείνος που παρέχει βοήθεια σε άλλον ή που παρακινεί αυτόν κατά τη διάπραξη ποινικού αδικήματος·

(δ) εκείνος που συμβουλεύει ή που προάγει άλλον για διάπραξη ποινικού αδικήματος».

Σχόλια/Παρατηρήσεις από την Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών

Παράγραφος 82: Πρόσωπα τα οποία αναγνωρίζονται ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας ενόσω διαμένουν σε Κέντρο Υποδοχής, υποβοηθούνται από κοινωνικούς λειτουργούς, οι οποίοι εργάζονται στο Κέντρο, προκειμένου να συμπληρώσουν την αίτηση για το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ), καθώς επίσης τους παρέχονται πληροφορίες για το πώς θα εξεύρουν διαμονή εκτός του Κέντρου. Επιπλέον, η Κυβέρνηση σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα, προχώρησαν στην εξεύρεση λύσης για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, προκειμένου να είναι σε θέση να λαμβάνουν το ΕΕΕ.

Παράγραφος 101: η Υπηρεσία Ασύλου, απαντά ότι μέσα στο 2014 και 2015 δεν πραγματοποιήθηκαν οποιεσδήποτε διακοπές βοήθειας που παρεχόταν από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας σε αιτητές ασύλου οι οποίοι διέμεναν σε ιδιωτικά υποστατικά, προκειμένου αυτοί να μεταφερθούν στο Κέντρο Υποδοχής και Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας Κοφίνου.

Σχόλια/Παρατηρήσεις από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού δεν διαχωρίζει τα σχολεία σε οποιαδήποτε κατηγορία. Θεωρούμε ότι δεν είναι δόκιμο να δίνονται «ετικέτες» στα σχολεία με οποιοδήποτε όνομα και ως εκ τούτου, δεν αποδεχόμαστε ούτε συμφωνούμε με τη φράση «τουρκοκυπριακά σχολεία», η οποία έχει συμπεριληφθεί στο κείμενο. Όλα τα σχολεία κάτω από την αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι είτε δημόσια είτε ιδιωτικά.

Σχόλια/Παρατηρήσεις από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Παράγραφος 10

Η υπηκοότητα αποτελεί κριτήριο το οποίο ρητά εξαιρείται από την εφαρμογή των προνοιών της Οδηγίας 2000/78/EK και η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει υποχρέωση περίληψης του εν λόγω κριτηρίου ως λόγου διάκρισης. Επιπρόσθετα, το κριτήριο του «χρώματος» και της «γλώσσας» αποτελούν προέκταση του κριτηρίου της «φυλής» (σύμφωνα με νομολογία) και δεν υπάρχει ανάγκη όπως υπάρξει ρητή αναφορά στα δύο αυτά κριτήρια, αφού καλύπτονται επαρκώς από τον όρο «φυλή», ο οποίος ήδη περιλαμβάνεται στη σχετική νομοθεσία.

Παράγραφος 13-15

Η αρχή της «διάκρισης λόγω συσχέτισης» (discrimination by association) θεωρήθηκε ως βάσιμος λόγος για προσβολή μιας διακριτικής πράξης στη βάση της νομολογίας του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και, ως εκ τούτου, ο εν λόγω όρος μπορεί να χρησιμοποιηθεί υπέρ θύματος διάκρισης και στα πλαίσια του Κυπριακού Δικαίου, ακόμη και αν δεν υπάρχει ρητή αναφορά στον όρο αυτό. Η συνεργασία ή/και βοήθεια με στόχο τη διακριτική μεταχείριση ατόμου καλύπτεται από την γενικότερη νομική πρόνοια που αφορά στην εντολή για διακριτική μεταχείριση και η οποία ισοδυναμεί με διάκριση, στη βάση των προνοιών του Νόμου 58(I)/2004, άρθρο 6.

Παράγραφος 55

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης στους Ρομά αφορούν εξυπηρέτηση και στήριξη στην εξεύρεση κατάλληλης εργασίας όπως προσφέρεται και στους άλλους αιτητές εργασίας.

Παράγραφος 77 και 78

Σχετικά με τους Υπηκόους Τρίτων Χωρών σημειώνονται τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τον Περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμο, Άρθρο 14B (Παράνομη εργοδότηση αλλοδαπού), η εργοδότηση αλλοδαπού κατά παράβαση των όρων άδειας εργοδότησης ή η εργοδότηση κατά παράβαση οποιουδήποτε άλλου νόμου ή κανονισμού, συνιστά αδίκημα τιμωρούμενο με ποινή φυλάκισης μέχρι τρία χρόνια ή με χρηματική ποινή μέχρι οκτώ χιλιάδες και πεντακόσια σαράντα τρία ευρώ ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Σημειώνεται ότι οι κύριοι όροι της άδειας εργοδότησης καθορίζονται στο συμβόλαιο εργασίας το οποίο ελέγχεται και σφραγίζεται από το Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας ώστε να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των αλλοδαπών με τους ημεδαπούς και τα δικαιώματά τους από πιθανή εκμετάλλευση.

Η επαγγελματική κατάρτιση στην Κύπρο, που δεν οδηγεί σε απόκτηση τυπικού προσόντος, αλλά στην επαγγελματική ανάπτυξη και την αναβάθμιση των συγκεκριμένων δεξιοτήτων και ικανοτήτων προωθείται από διάφορα Υπουργεία , ιδίως το Υπουργείο Εργασίας , Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα όπως κολέγια, ιδρύματα κατάρτισης, συμβουλευτικοί οίκοι και επιχειρήσεις.

Τα επαγγελματικά προγράμματα που προωθούνται απευθύνονται σε ενήλικες, εργαζόμενους, ανέργους και άλλες ομάδες που κινδυνεύουν με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Για να εγκριθεί η συμμετοχή στα προγράμματα αυτά ένας υποψήφιος πρέπει να πληροί τα κριτήρια που καθορίζονται από τον διοργανωτή των προγραμμάτων. Οι μετανάστες εργαζόμενοι οι οποίοι έχουν ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, μπορούν να συμμετέχουν στα επαγγελματικά προγράμματα για τους εργαζόμενους, εφ' όσον πληρούν ορισμένα κριτήρια (π. χ είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), όμως οι μετανάστες εργαζόμενοι που έχουν εξασφαλίσει νόμιμα σύμβαση εργασίας σε προσωρινή βάση, εξαιρούνται από τη συμμετοχή σε τέτοια προγράμματα .

Οι μετανάστες οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι ως άνεργοι (Αναγνωρισμένοι Πρόσφυγες ή Δικαιούχοι Συμπληρωματικής Προστασίας), μπορούν να έχουν πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης για ανέργους μέσω της παραπομπής τους από τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης. Ειδικότερα, οι Σύμβουλοι Απασχόλησης μέσω της διαδικασίας της εξατομικευμένης συμβουλευτικής παρέχουν όλες τις σχετικές πληροφορίες στους ενδιαφερόμενους μετανάστες.

Σημειώνεται ότι τα προγράμματα κατάρτισης που στοχεύουν στην ενσωμάτωση των παραπάνω μεταναστών καθώς και των αιτούντων άσυλο προωθούνται επίσης μέσω της συγχρηματοδότησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων (ΕΤΠ) και του Ταμείου Ένταξης . Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν , μεταξύ άλλων, εκμάθηση βασικής γνώσης της Ελληνικής γλώσσας.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 3 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου (Ι.59 (Ι) / 2010) όλα τα πρόσωπα που ασκούν βιοποριστικό επάγγελμα στην Κύπρο είτε μισθωτά είτε ως αυτοτελώς εργαζόμενα (ανεξαρτήτως εθνικότητας) καλύπτονται υποχρεωτικά απ το Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έχουν τα ίδια τα δικαιώματα και υποχρεώσεις, όπως καθορίζονται από το νόμο. Όλες οι παροχές που χορηγούνται στους ασφαλισμένους συνδέονται με τις εισφορές που καταβλήθηκαν. Το δικαίωμα σε επίδομα ανεργίας καθορίζεται από το νόμο σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ισχύουν για όλους τους ασφαλισμένους.

Παράγραφος 109.

Η ταυτότητα φύλου που επιλέγει ένα άτομο δεν χρειάζεται ρητή αναφορά στη νομοθεσία, αφού εκείνο το άτομο θα έχει το φύλο το οποίο το ίδιο έχει επιλέξει και καλύπτεται από το κριτήριο του φύλου ή/και του σεξουαλικού προσανατολισμού ως χαρακτηριστικά που δεν επιδέχονται διάκρισης. Ο σεξουαλικός προσανατολισμός καλύπτεται στη βάση του Ν.58(Ι)/2004 (εναρμονιστικός της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ) και μπορεί να προστατέψει όλες τις περιπτώσεις των ατόμων με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό. Στις περιπτώσεις όπου υπάρχει gender re-assignment, το άτομο θα κρίνεται στη βάση των δικαιωμάτων που διασφαλίζονται για το φύλο που έχει επιλέξει, στη βάση του Ν.205(Ι)/2002.

Ένταξη των Ρομά

Ι. σελίδες 7,8, παρ. 51 και 52 στη σελίδα 17 και Σύσταση 12

Όσον αφορά την ένταξη των Ρομά και ιδιαίτερα την ανάπτυξη μιας στρατηγικής για την ένταξη του πληθυσμού Ρομά της Κύπρου σε όλους τους τομείς της ζωής, η Κύπρος θα ήθελε να αναφέρει μια νέα πρωτοβουλία που ξεκίνησε το Μάιο του 2016. Η Κύπρος έχει υπογράψει μια συμφωνία για χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη δημιουργία μιας Εθνικής Πλατφόρμας για τους Ρομά. Το έργο ονομάζεται «Κυπριακή Εθνική Πλατφόρμα για τους Ρομά» και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια (2014-2020)».

Το Έργο υλοποιείται κατά την περίοδο Μαΐου 2016 - Απριλίου 2017 και στοχεύει στην:

1. Ενδυνάμωση του Εθνικού Σημείου Επαφής για τους Ρομά της Κύπρου στη διαδικασία ένταξης των Ρομά.
2. Διασφάλιση της αποτελεσματικής συμμετοχής των εμπλεκομένων.
3. Ενίσχυση και εμβάθυνση της λογοδοσίας (accountability) των εμπλεκομένων, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά, της ιδιοκτησίας των αποτελεσμάτων της διαδικασίας ένταξης καθώς και της δέσμευσης τους για την έκβαση της διαδικασίας ένταξης των Ρομά.
4. Αντιμετώπιση των κενών και των προκλήσεων με την εφαρμογή των μέτρων πολιτικής της Κύπρου για την κοινωνική ένταξη των Ρομά (Policy Measures of Cyprus for the Social Inclusion of Roma PMCSIR).
5. Βελτίωση της συμμετοχής των εμπλεκομένων, ιδίως της συμμετοχής των Ρομά σε αποφάσεις που τους αφορούν.

Η Κυπριακή Εθνική Πλατφόρμα για τους Ρομά θα αποτελέσει ένα φόρουμ για τη διάδοση πληροφοριών και την ενίσχυση των γνώσεων για τη διευκόλυνση της

διαβούλευσης για θέματα Ρομά και για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων. Θα χρησιμοποιήσει μια συμμετοχική προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω» (bottom-up participatory approach) μέσω της ενεργούς συμμετοχής και εμπλοκής του πληθυσμού των Ρομά. Η Κυπριακή Εθνική Πλατφόρμα για τους Ρομά θα προωθήσει το διάλογο, την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή πληροφοριών, καλών πρακτικών και τεχνικών παρακολούθησης που μπορούν να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες στο σχεδιασμό, την εφαρμογή μέτρων για την ένταξη των Ρομά και την παρακολούθηση της προόδου. Η Κυπριακή Εθνική Πλατφόρμα για τους Ρομά θα λειτουργήσει στη βάση γενικών και θεματικών συναντήσεων εργασίας.

II. Όσον αφορά την παρ 67 (Recommendation11: χρηματοδότηση για την εξασφάλιση της επιβίωσης του Δικοινοτική Κέντρου)

Όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών σε οικογένειες Ρομά, αναφέρουμε ότι η Κύπρος παρείχε επίσης κρατική ενίσχυση σε ακόμη ένα πρόγραμμα που λειτουργεί ΜΚΟ και ονομάζεται "ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ". Το Πρόγραμμα «Ηράκλειτος» αποτελεί σύμπραξη δύο Κοινοτικών Συμβουλίων Εθελοντισμού, Πάνω και Κάτω Πολεμιδιών. Το πρόγραμμα Ηράκλειτος προωθεί δράσεις που σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη των Ρομά που ζουν στην Κύπρο, στην περιοχή των Πολεμιδιών. Το πρόγραμμα προωθεί διάφορες ενέργειες προς την κατεύθυνση της κοινωνικής ένταξης των Ρομά της Κύπρου, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθητοποίησης των γονέων για τη φοίτηση των παιδιών τους στο σχολείο και των προγραμμάτων για την εκμάθηση ελληνικών (σε συνεργασία με τα Επιμορφωτικά Κέντρα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού), για κοινωνικές δεξιότητες και προσωπική υγιεινή.

III. Αιτούντες άσυλο και το σύστημα κουπονιών (σελίδες 8, παρ 103 στην σελίδα 27 και Σύσταση 16): «...αναθεώρηση των κανονισμών για τους πρόσφυγες για τις συνθήκες υποδοχής και ιδίως την απαίτηση να διαμείνουν στο κέντρο υποδοχής και το σύστημα κουπονιών...»

Όσον αφορά την παραπομπή στο σημείο 103, σελίδα 26, ότι «το σύστημα κουπονιών δημιουργεί προβλήματα, διότι αυτά μπορούν να εξαργυρωθούν μόνο σε συγκεκριμένα καταστήματα ... και δεν καλύπτουν όλα τα είδη των αγαθών», η Κύπρος θα ήθελε να σημειώσει ότι δεν έλαβε καμία καταγγελία, ούτε πληροφορίες σχετικά με οποιαδήποτε έλλειψη / απουσία αγαθών.

